

MAI VILÁG

Cluj—Kolozsvar 1928.

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Str. Bob (volt Kismester u.)
No. 2. Szerkesztőség délután
hat óra után Str. Regina Ma-
ria (v. Deák Ferenc u.) No. 38
szám. — Telefon: Nappal 603,
este 194 — Előfizetési ár:
egész évre 800 lei, félre 420
lei, negyedévre 220 lei és egy
hónapra 80 lei. Külföldre
szoktak az áraknak kétszerese.
Hirdetési tarifa szerint. —
Apróhirdetés egy szó 2 lei.

Csütörtök, szeptember 27.

Tunney kiáll

Fanatikus sportemberek talán meg-
remegnek a táviróhír olvasán, mi azon-
ban teljes nyugalommal, egyszerű sza-
vakkal adjuk hírül: Tunney, a bokszo-
lás nehézsúlyú világbajnoka, kiáll a
ringből.

A ring: az élet. A nagy ringben kü-
delemre készen áll mindenki mindenki
ellen, leütni kész ember az embert, és
amíg harcra nem készült és harcra nem
edzett, nyugalomra vágyó embereket
kényszerít az örök bajvívásra, ugyan-
akkor Tunney a boxolás világsampi-
onja kiáll a ringből.

A ring: az élet és a ringbe olyan em-
berek kellene, akiknek kemény, harc-
bíró öklük van és ebben a szürke sza-
bott erdélyi ringben régóta várjuk a
jéfit, aki sampion tudna lenni és a
sok udvaronc helyett verekedni tudna.

A magyarság ringjében már évek
óta mézes-mázos taktilkával lobujjhe-
gyen lapakodó diplomáciakkal akarják
nyerni a bajvívó menetek egymásután-
ját. Sehol egy bátor szó, sehol példa-
adó cselekedet. Itt egymást ütök ki a
ringből, mert igazi ellenféllel ki sem
állnak. Hunyjuk be a szemünket és
egy pillanatnyi zsongító mámorban
képzeli el, hogy Tunney kisebbségi
és magyar és beállna a ringbe.

Első menet: hol a tagsági jegyed?
Mert tag csak az, aki igazoló jeggyel
bír, de nyomott-e valaki valaha igazoló
jegyet a tömegek kezébe, akik itt él-
nek és verítkeznek Erdély rögén? És
törődik-e valaki azzal, hogy hol van-
nak a pártból mesterségesen kiszorított
emberek?

Második menet: van-e különvélemé-
nyed? Mert ha van, akkor egységbontó
és áruló vagy. Pedig a különvélemény
nagyon is elkelne. Különvélemény a
bankok harcosló kamatpolitikájával
szemben, különvélemény a kulturális
indolenciával szemben, különvélemény
a Budapestben bedgyolt pozíciókba való
repatriálással szemben és különvéle-
mény az olyan fajta egység hirdetéssel
szemben, amelyből százazrek kint szo-
rulnak. Második raund: a magyarra
vedlett világsampion szinte élettelen-
ül terül el, szerencsére számolni és
oly tunyán tudnak, hogy tízre feltá-
pázkodnak.

Harmadik menet: az illetékeség kér-
dése. Milyen címen lenne illetékes bár-
ki beszélni a magyar gazdasági krízis-
ről Győrffy Elemérrel kívül, hol a kom-
petencia politikai téren Weller Józseffel
kívül, vagy szervezési kérdésben In-
cseádi Joksmanon kívül? Utolsó menet:
Tunney kiáll a ringből és feladja a ki-
látástalan küzdelmet.

És ha Tunney, a vasóklú, a retten-
hetetlen és világsampion is kiáll, ki
merjen ebben a ringben keztyűt dobni,
ki merjen érdektelenséget kívánni a
koncon rágódóktól, ki merjen magya-
ságot kívánni a patentirotzott magya-
roktól, ki legyen bátor életet kiabálni
a sükettségben, ki legyen elszánt meg-
kérdésm, hogy mivel hasznosabb az
elcsönvesztett egykori ellenzéki vezér?
A nagy „egység” katlanában élettelen
masszázó forrasztódott minden.

Nincs harc, üresen áll a ring és Tun-
ney is kiszállt a küzdelemből.

Az amerikai pénzeslevelek fosztogatói a börtönben

Letartóztattak tizenöt kolozsvári mozgó- postást egy hatéves perből kitolyólag, amelyben csak most hozott végleges döntést a semmitőszék

Albert Demetert, Deák Ferencet és társaikat elfogták

(Cluj-Kolozsvar, szept. 25. A Mai Vi-
lág tud.) Kedden délután futótűzként
terjedt el Kolozsváron a híre annak,
hogy a kolozsvári rendőrség bünygyi
osztálya az ügyészség intézkedésére
tizenöt volt mozgópostást letartóztatott.

A letartóztatás oka tulajdonképpen
egy évek óta folyó bünygyből keletke-
zett, amely eddig az összes ítélkezési
forumokat megjárta. Még 1922-ben tör-
tént, hogy a kolozsvári rendőrséghez
több feljelentés érkezett, amelyek ar-
ról számoltak be, hogy

az Amerikából érkező pénzesleve-
lek vagy eltűnnek, vagy pedig fel-
bontott állapotban, pénz nélkül
érkeznek meg

a címzetekhez. A rendőrség annak
idején széleskörű nyomozást indított
az ügyben és a nyomozás kapcsán le-
tartóztattak husz mozgópostást, akik
Tövis és Nagyvárad között teljesítettek
szolgálatot. A nyomozás megállapítot-
ta, hogy a letartóztatott mozgópostá-
sok

rendszeresen felbontották az Ame-
rikából érkező leveleket és ellop-
ták a bennük küldött pénzeket.

A mozgópostások egymásközi kap-
csolatot tartottak fenn, hogy ezáltal
biztosíthassák magukat az esetleges le-
leplezés ellen.

A kolozsvári törvényszék bünygsnek
mondotta ki a postásokat és lopás mi-
att kettő kivételével

egy hónaptól három évig terjedő
fogházbünytetéssel sújtotta őket.

Az ítélőtábla nemcsak, hogy helyben
hagyta a törvényszék ítéletét, de egyes
vádoltaknak fel is emelte a bünyteté-
sét. Felebbezés folytán a semmitőszék
tárgyalta a bünypert és a legfelsőbb bi-
róság szintén helybenhagyta az első-
és másodfoku fórumok ítéletét.

A postások azonban a jogerős ítélet
után perújítási kéressel fordultak a
semmitőszékhez és azt igyekeztek bi-
zonyítani, hogy az amerikából érkező
pénzek nem a mozgópostások kezén
tűntek el, hanem a postaközpontban,
ahol a leveleket szortírozzák és kioszt-
ják.

A semmitőszék helyt adott az új-
rafelvételi kéreseknek

és utasította a hatóságokat az újabb
vizsgálat lefolytatására, amely tovább-
ra is csak a mozgópostások bünyössé-
gét állapította meg.

A második per végigjárt a kolozs-
vári törvényszék és táblát, míg vé-
gül a semmitőszék elé került, amely
másodszor is jóváhagyta a tizen-
nyolc mozgópostás bünytetését.

A semmitőszék döntése folytán az
ítélet jogerőre emelkedett, amelyről
azonnal értesítették a kolozsvári
ügyészséget.

A semmitőszék átirata nyomán a
keddi nap folyamán

detektívek járták be a várost és

Albert Demetert, Deák Ferencet
és társaikat, összesen tizenöt el-
ítélt mozgópostást sikerült is le-
tartóztatniuk

és az ügyészségi fogházba kísérték
őket, ahol ki fogják tölteni bünytetésü-
ket.

A moszkvai Tolsztoj-ün- népeken támadták a szovjetet

(Páris, szept. 25.) Prágai jelentés
közli, hogy a Tolsztoj barátai és tanít-
ványainak szövetsége a szovjetkor-
mánytól engedélyt kapott, Tolsztoj-
centenáriumnak Moszkvába való meg-
rendezésére. Az ünnepség, melyet teg-
nap tartottak meg, egész váratlanul
politikai színezetet kapott. Egyes szó-

nokok élesen kikelték a szovjet erőszaka
ellen, tiltakoztak az ellen, hogy a
diktatúra beleavatkozik a nép vallási
ügyeibe, támadták az iskolák militari-
zálását és az ifjúság elerkölcsteleníté-
sét. A hallgatóság legnagyobb része
gyári munkásokból került ki, akik tet-
széssel fogadták a bátor kritikát.

Viharos ünnepléssel fogadták Nagyváradon a kolozsvári Magyar Színház társulatát

Oriási sikere volt Bánffy Miklós gróf „Naplegenda”
című darabjának. — Percekig tapsolt a közönség
a megjelent szerzőnek

(Oradea-Nagyvárad, szept. 25. Saját
tud.) A kolozsvári Magyar Színház ün-
nepi előadás keretében kedd este nyi-
totta meg nagyvárad színpadát. Meg-
nyitó előadásként gróf Bánffy Miklós
„Naplegenda” című egyfelvonásosát és
Molière „Dandin György”-ét mutatta
be a kolozsvári társulat.

A megnyitó előadáson zsufolásig
megtelt a színház előkelő közönséggel
és mikor Janovics Jenő a színpadra lé-
pett, hogy bevezető beszédjét megtart-
sa, a nagyvárad közönség percekig
viharosan tapsolt.

Janovics Jenő kijelentette, hogy
Nagyváradból nem akarja a kolozsvá-
ri színház mellékállomását megcsinál-
ni, hanem éppen olyan előadásokat
akar Váradon is tartani, mint amilyen
előadásokat a kolozsvári közönségnek
ad.

— Csak akkor jöjjenek a színházba,
— mondotta — ha jó előadásokat tar-
tok és csak akkor támogassák a szín-
társulatot, ha minden tekintetben ki-
fogja érdemelni a közönség szerete-
tét és abban a mértékben, mint azt az
előadások nívója megérdemli.

Ezután gróf Bánffy Miklós „Napl-
genda” című egyfelvonásosa került be-
mutatásra, amely óriási sikert aratott.
Mikor gróf Bánffy megjelent a színpa-

don megköszönni a közönség tapsait, a
jelenlevők megint hatalmas tapsvihar-
ban törték ki, amely percekig tartott
és lelkesen ünnepelték a megjelent
szerzőt.

Böven jutott az ünneplésből a sze-
replőknek is, akik művészi játékukkal
meghódították Nagyvárad közönségét.
Az előadáson megjelentek a kolozsvári
és a nagyvárad lapok képviselői, va-
lamint a nagyvárad irodalmi és mű-
vészeti élet reprezentánsai. Az előadás
után bankett volt, amelyen a szerep-
lőkön kívül meghívott vendégek vet-
tek részt szép számban s lelkesen ün-
nepelték Bánffy Miklóst, Janovics Je-
nőt és a kolozsvári társulatot.

Öt nap alatt Tokiótól Berlinig

(Berlin, szeptember 25.) A Luft-
hansa egyik repülőgépe tegnap
visszaérkezett a szibériai Irkutskból,
ahol a transzszibériai repülőjáratok
beállításának előkészítése most fo-
lyik. A járatokat rövid időn belül
ki fogják bővíteni Sanghai-ig és
Tokio-ig. A repülőgépek az utat öt
közönső leszállással öt napi re-
püléssel teszik meg.

SZÉP VÁROS KOLOZSVÁR!

A városi közgyűlésen megállapították, hogy egész negyedek vannak csatornázás, vízvezeték és világítás nélkül

15 és 20 százalékos telepadókat szavazott meg a közgyűlés

(Cluj-Kolozsvár, szept. 25. A Mai Világ tud.) Kolozsvár törvényhatósági bizottsága kedden tartotta meg közgyűlését. A közgyűlést, mely délelőtt kilenc órára volt összehívva, csak a késő délelőtti órákban nyitotta meg Mihályi polgármester, miután a törvényhatósági bizottság tagjai alig gyűltek össze a kellő számban, hogy a közgyűlés határozatképes legyen.

Jelentés a tanács egy évi munkájáról.

Mihályi Tivadar polgármester délelőtt 11 órakor megnyitotta az ülést és a megjelentek üdvözlése után előterjesztette beszámolóját a városi tanács egy évi működéséről. A polgármester beszámolójában ismertette a kolozsvári városházi tisztviselők ügyét, amelyet fáradságos munkával sikerült féligmeddig ki-
elégítően elrendezni.

Kolozsvár népoktatásával kapcsolatban beszámolt a nyolc városi elemi iskola és hét óvoda működéséről, majd a város közlekedésével foglalkozott. Kijelentette, hogy a városi tanács a kormány rendeltére havonta megállapítja a maximális árakat, de

az ármaximálások sohasem érték el a kívánt célt,

kereslet és kínálat törvénye érvényesülhet. A fokozódó drágaság letörésére a városi tanács akciót kezdett és 12 millió lejes olcsó kölcsönt alkart rövid időn belül felvenni a Banca Nationalától, hogy a város szülőkkel élő lakosságát olcsó élelmiszerekkel ellássa. A város vezetősége ez irányban megtette a szükséges lépéseket, de a Banca Nationalától még nem kaptak eddig érdemleges választ.

A jelentés további részében a polgármester közölte, hogy az iparhatóság eddig 468 iparengedélyt adott ki ebben az évben és 418 engedélyt semmisített meg. Az anyakönyvi hivatalban pedig 1323 születést és 1224 halálesetet tartottak számon. Házasságot 548 pár kötött és 48 pár vált el törvényesen.

A város gazdasági helyzetének ismertetésénél rámutatott a polgármester azokra a nehézségekre, amelyekre a város a vámjövédelmek eltörlése folytán jutott és melyek következtében

évi hat millió lejjel csökkent Kolozsvár jövedelme.

Beszámolt arról is, hogy az agrárreform után a város 750 hold erdőt kapott a Hórában és a város kiséjuttatott területeiből pedig 315

holdat juttatott vissza a földművelésügyi miniszterium.

A város közegészségügyi viszonyaira vonatkozólag megjegyezte, hogy a körülményekhez képest ki-
elégítő, miután nagyobb járványok nem fordultak elő Kolozsvár területén, de ugyanakkor rámutatott a járványkórház hiányára is. A mérnöki hivatal, a városi villanyüzem és a vízművek tevékenységét ismertetve, rámutatott arra a körülményre, hogy a jelenlegi tanács hatáskörében mindent megtett, hogy a várost kövezettel, vízzel, villannyal lássa el, kétségtelenül még sok ki-
váltatást hagy hátra ezen a ténnyel Kolozsvár, de egyelőre

a pénzügyi akadályozza a nagyobbarányú városfejlesztési munkálatokat.

A városi tanács jelenleg több külföldi bankkonzorciummal folytat tárgyalásokat egy félmilliárdos kölcsön felvételére, amelyet a stabilizáció befejeztével realizálnak és a kölcsönből végrehajtják a villany és vízművek kibővítését, az utak építését és a csatornázást.

A törvényhatósági bizottság a polgármester jelentését Socol Aurél, Hatlegan Emil, Pop Sever, Ionescu és Schwartz Jakab felszólalása után elfogadta és köszönetét fejezte ki a tanácsnak eredményes munkájáért.

A napirend.

A napirend első pontja gyanánt a rendkívüli hitelek igénybevétele volt. Schwartz Jakab felszólalásában kifogásolta, hogy ilyen fontos ügyet csak a közgyűlésen terjesztene a törvényhatósági bizottság elé és követelte, hogy a jövőben előzőleg ismertessék a törvényhatósági bizottság tagjaival a hasonló ügyeket. Végül is úgy döntött a közgyűlés, hogy a pénzügyi bizottság tagjai fognak határozni a póthitelek nyitásának ügyében. A következő pont egyes olyan városi birtokok eladása volt, amelyek nem hajtanak jövedelmet, s amelyek helyett a város Tischler Mór papfalvi erdejét akarja megvásárolni. Az ügyet kiadták egy bizottságnak felülvizsgálat végett és ha az erdő ára megfelelő lesz, a város eladja a hasznát nem hajtó birtokrészeit és megvásárolja az erdőt.

A városi jeggyár bérlőinek tartozása ügyében egy bizottságot küldtek ki a követelés felülvizsgálására, miután olyan vélemények is merültek fel, hogy a város nem tartotta be a szerződésileg vállalt kötelezettségeit.

A telepadók ügye.

A városi illetékek és a telepadók ügyében óriási vita fejlődött ki. A város kereskedőársadalmának túlmagának találta a kivetett telepadókat és már hónapokkal ezelőtt kérte azok csökkentését. Az előző közgyűlésen felmerült már a terve annak, hogy a telepadókat, amelyeket a költségvetésben eredetileg 7 millióra kontempláltak és a melyek a kivetéskor elértek a 22 milliót,

az eddigi 30 és 20 százalékos kivetési kulcs helyett, 10 és 15 százalékos kulcs alapján vessék ki.

A kereskedők annak idején felajánlották, hogy a 7 millió előirányzat helyett belemennek egy 12 millió kivetésbe, miután a várost egy belügyminiszteri rendelet megfosztotta a vámjövédelmétől, de a 22 millió telepadót nem képesek elviselni.

Somogyi Miksa kéri, hogy a telepadókat mérsékeljék és ne tegyék tönkre a kereskedőket a túlzott teherviseléssel. Heves vita fejlődött ki, melynek során Schwartz Jakab, Osvada Vazul, Pop Sever kamarai alelnökök, Banescu egyetemi tanár és Socol Aurel szóltak hozzá a tárgyhoz.

Dr. Simon pénzügyi tanácsos kijelentette, hogy az állami adóhivatalkok túlmagas lakbérmegállapításai folytán nőttek ilyen magasságra a telepadók, de miután a város jövedelmi forrásai erősen megcsappantak, nem mondhat le Kolozsvár ennek a bevételnek jövedelméről. Hosszas vita után Dr. Simon álláspontja győzött és a tervbe vett 10 és 15 százalékos telepadó helyett 15 és 20 százalékos adókat szavaztak meg.

Még az ékszerek is megolvadtak a szénne égett embereken a madridi színház katasztrófájánál

(Madrid, szept. 25. Saját tud.) A madridi Novidades színház rettenetes katasztrófájáról érkezett újabb jelentések szerint a borzalmas színházéges felülmúlt minden eddig megtörtént hasonló szerencsétlenséget. A tűzvész háromszáz súlyos sebesültjei közül a mai nap folyamán 23 asszony, 27 férfi és 10 gyerek halt meg szörnyű kínok között az elszennvedett égési sebek következtében.

A halottakat szakadatlanul hordják ki a színház romjai közül és eddig 53 olyan halottra bukkantak a mentők, akik felismerhetetlenségig összeestek. A tűzvész méreteire jellemző, hogy a halottakon levő ékszerek, fülbevalók és

gyűrűk megolvadtak a rettenetes hő-
ségben.

A színház frontja előtt elterülő Calle de Toledon egymás mellé vannak rakva a hullák, amelyek közül az eddig agnoszkáltakat felravatalozták a nyílt utcán. A fel nem ismert halottakat közös sírba fogják temetni.

A megindult vizsgálat megállapította a tűzvész okát. A vizsgálat adatai szerint a katasztrófát bengáli tűz okozta, amelyet a színpalak mögött gyújtottak. A bengáli tűz meggyújtásakor hirtelen lángra lobbant és belé kapott a kuliszákba és a díszletekbe és pillanatok alatt elharapódzott a tűzvészélyes színpadon.

Szép város Kolozsvár.

A telepadók ügye után a köztisztasági illetékek szabályzatainak módosítása következett. Dr. Lucian városi tanácsos rámutatott arra a körülményre, hogy az eddigi rendszert meg kell változtatni és az illetékek kiróvását progresszív alapon kell végrehajtani. Az eredeti tervezet szerint voltak külvárosi utcák, melyek lakói ugyanazt az illetéket fizették volna, mint a belvárosi utcák lakói, habár

egész negyedek vannak, hol hírből sem ismerik a világítást, vizet és csatornázást.

nyakig merülnek a polgárok a sárba, porba és ahol ismeretlen fogalom az utcaseprő vagy a szemétkihordó kocsi. Javasolja, hogy a várost öt körzetre osszák fel és a közszolgáltatások arányában állapítsák meg a fizetendő illetékek nagyságát. A javaslatot a közgyűlés elfogadta.

A költségvetési bizottság tagjai lettek Hatlegan Emil, Socol Aurél, Osvada Vazul, Somogyi Miksa és Ehrenfeld Béla. A városi vízművek és a gázgyár ügyviteli szabályzatának kidolgozására egy szakértő bizottságot küldtek ki. A közgyűlés a késő esti órákban ért véget.

50
százalékos
árengedmény
mellett csak rövid ideig tartó
nagy eladás
a
HERMA
cipőüzletben Cluj
C. Reg. Ferd. 22.

Nyugdíjas tisztviselőket

akvizíciós munkára
fix fizetéssel és magas jutalékkal
állandó munkára
keresünk
(Cím a kiadóban)

Hotel Metropol Bukarest

A királyi palotával szemben

Modern
confort!

MAI VILÁG

Modern
confort!

minden olvasója

15% kedvezményt kap a szobaárakban

ha felmutatja ezt a hirdetést!

A kormány a kölcsöntárgyalások közeli befejezését jelenti

A miniszterelnök semmiképpen sem akar távozni

(Bukarest, szeptember 25. Rador.) A miniszterelnök tegnap hosszabb kihallgatáson jelent meg Miron Christea patriarcha-régensnél, ismertetve a kölcsöntárgyalások stádiumát és a berlini tanácskozások menetét.

Victor Antonescu tegnap este megérkezett Párisból és azonnal jelentkezett Bratianu Vintila miniszterelnöknél, akinek jelentést tett a párisi tanácskozásokról. Ma délelőtti újabb megbeszélés folyt a pénzügyminisztériumban a kölcsöntárgyalások többi szakreferensével együtt. A román jogi bizottság, Rosenthal, Otulescu és Slavescu jogi szakértők, szerdán Párisba utaznak, ahol megszer-

kesztik a kötendő szerződéseket. Illetékes helyen remélik, hogy ez a munka október első napjaiban véget ér, amikor a szerződést aláírják Párisban és Londonban is, azután pedig a konzorciumok képviselői október 15-én Bukarestbe jönnek, hogy az egyezményt a miniszterelnök aláírásával perfectuálják.

Bratianu Vintila ma délelőtti újabb megbeszélést folytatott Victor Antonescuvval, majd egy második konferenciát tartott Badulescu Victorral, Rosenthal, Otulescu és Slavescu Victor, a pénzügyminisztérium műszaki tanácsosaival. Ez alkalommal megkapták a leg részletesebb instrukciókat pá-

risi utjuk számára, amelyre holnap indulnak. A miniszterelnök azután Oscar Chiriacescuval tanácskozott. A tárgyalásokat a legteljesebb diszkrécióval kezelik, annyi azonban bizonyos, hogy illetékes helyen a pénzügyi tárgyalások eredményének közeli kedvező kimene-tele felől nincsenek kétségekben.

Az Adeverul közli, hogy a kölcsön tárgyalásaitól függetlenül Bratianu Vintila az ország érdekében állónak tartja, hogy továbbra is hatalmon maradjon. Ha a miniszterelnök ezen álláspontja mellett kitart, úgy összességében a leghevesebb politikai küzdelem várható, amelyet valaha ebben az országban vívtak.

VÉGELADÁS -- VAN MARADÁS

A Kereskedőtanács viharos ülésén leleplezték a végkiárusítások titkos vezérkarát

Hogyan lehet 32 millió adósságot szerezni

(Cluj-Kolozsvár, szept. 25. A Mai Világ tud.) A múlt héten már foglalkoztunk azzal a Kolozsvár komoly kereskedő köreit megdöbbentő jelenséggel, hogy egyes, az üzleti tisztesség fogalmával hadilábon álló cégek meg nem engedett módon igyekeznek kihasználni a vevőközönség jóhiszeműségét. A „halóságilag engedélyezett végeladások” irányítói azonban, úgy látszik, nagyon biztosak a dolgukban, mert dacára az Unió-uccai Szenkovics-féle végeladási botránynak, most a Fötéren ütötték fel tanyájukat és becsali csárdájuk öles reklámjai nyugodtan tovább adják, hogy: „gyári áron alul”, „most vagy soha” és a többi bizony már kirakó vásárokon sem divatos frázisokat.

Kolozsvár kereskedő társadalma már hetek óta járja a hatóságokat, hogy úgy a szolid kereskedelem presztízsét, mint a hiszékeny vevőközönség érdekében véget vessenek ezeknek a lehetetlen állapotoknak. Sajnos, mindmáig semmit sem értek el, pedig

a legderakabb kolozsvári kereskedők emelik fel szavukat a Szenkovics-kiárusításnál történt, büntetőparagrafusokba átkötözött hamisítások és azok inszenzáli ellen.

Most aztán a Sfatul Negustoresc, a kolozsvári kereskedők tanácsa is megéltette ezeket az anomáliákat és tiltakozó gyűlést tartott a tisztességtelen kereskedők ellen. Ezen a gyűlésen végre megtudtuk az egész épületes történet minden részletét.

A felzúdult kereskedők rávilágítottak ennek a botránynak egész történetére, amely szomorú fejezete a mai lezúllott közszellemnek.

Mit mondanak a megkárosított kereskedők

A Sfatul Negustoresc gyűlésén a kereskedők a következőkben tárták fel a „végeladások” s hasonló manipulációk kulisszatitkait:

A sorozatos „végeladásokat” Judovics Lázár textilkereskedő rendeztet, az ő áruit adják el „végeladás” címen kü-

lönözött strohmanok, saját irányítása mellett. Judovics Lázár alig hat év előtt került a kolozsvári piacra, kezdetben apróbb ad hoc üzleteket bonyolított le sikeresen. Azután felcsapott textilengrosszistának s meg kell hagyni, hogy néhány évig szép csendben dolgozott, megbecsülte magát és igyekezett elhelyezkedni a kereskedő társadalomban. A múlt évben azután

A Weisz Elek textilcég fizetékép-telensége

kilendítette szoliditását. A Weisz Elek cégnél ugyanis nagyobb követelés volt Judovicsnak is, aki egyik alkalmazottjával, Hoffmannal strohmanként megvétette az árukészletet és egy hirtelen cégtáblacserével tovább vezette az üzletet, a hitelezőknek csak követeléseik morzsáit származtatva viszza.

Ez az első jólsikerült üzlet úgy látszik élvágygerjesztőn hatott Judovics Lázárra és

rövidesen a Kappel és Balkányi cég szolgáltatót alkalmat neki,

hogy ismét egy üzleti bravurral ejtse bámolatba a kereskedőket.

A Kappel és Balkányi cég ugyanis harmincezer lejnyi adóval tartozott az államnak és ez az adótartozás kapóra jött Judovicsnak, hogy egy másik fullajtárjával „árverésen” (ahol természetesen véletlenül csak ők voltak jelen)

harmincezer lejért megvásárolja a cég cca másfélmillió raktárát...

Ez az ügy különben még nincs befejezve, mert a kijátszott hitelezők az ügyesség intervencióját kérték. A cég ugyanis az árverezés előtt ötven láda

árut a Deutsch szállító cégnél lehelyezett Hoffmann névre. Ebben az ügyben a minap megejtett vizsgálat a még meglevő 24 láda árut letiltatta.

Évés közben jön meg az étvágy

Közben Judovics kedvet kapott a bevált receptet saját magán is kipróbálni. A mintegy 10 millió, már eddig is erején felüli igénybevett hitellel dolgozó Judovics egyre-másra vásárolt árut, míg sikerült készletét harminckétféle feltornászni. A hitelre vásárolt árut értékesíteni nem tudta és jöttek a fizetési nehézségek... Mintegy három hónappal ezelőtt külföldre utazott egyezkedni, azonban hitelezői egy része mereven elzárkózott az ilyen megoldás elől. Ez tehát nem sikerült, újabb módszert kellett kitalálni.

Van a kereskedelmi jognak egy szakasza, amelyet Judovics igyekezett teljesen kiaknázni. Aranybetűs cégtáblája alá odavarázsolta a megváltó „& Co” szöcskát.

A megváltó „& Co”

A cégváltozást a törvényszéknél szépen be is jegyeztette és a napilapok közgazdasági rovatában nem felejtette el bejelenteni, hogy Lázár Judovics & Co. címen új textilcég alakult. Hitelezők, vegyék tudomásul, hogy Judovics Lázár cég nem létezik, eddigi harminckétféle volt — nincs. A hitelezők

kénytelenek a már megítélt és árverésre kitűzött követeléseiket újra peresíteni az új céggel szemben

és így, legrosszabb esetben is, Judo-

vics két évre megszabadult a tartozásától és annak kamataitól.

Judovicsnak tehát harminckétféle raktára van. Ellenben konjunktúra nincs... Mit csinál ilyenkor egy életrevaló kereskedő? Végeladásokat hirdet.

A kereskedelmi és iparkamara véleményezése ellenére

az iparhatóságtól kér engedélyt különböző nevek és címek alatt végeladásokra. Az iparhatóság szintén nem járul hozzá, azonban a végeladás már két hónapja zavartalanul folyik a város különböző pontjain. Mi történhetik, ha a végeladásokat betiltják? Semmi. Két-három ezer lej pénzbüntetést megér az üzlet. Természetesen Judovics éberen ügyel arra, hogy kifelé ne szerepeljen és a hiszékeny vásárló mit se sejtessen abból, hogy ezek a végeladások az ő dirigálása mellett történnek és

idegen neveket és üzlethelyiségeket bérel ki,

Hogyan vendéglének meg 7 halból 5000 embert?

Előbb ráveti magát az Unió-uccai Szenkovics-féle üzletre, amelyet egész árukészletével együtt 120.000 lejért vett meg és itt csodálatos módon ebből a parányi árukészletből hirdeti meg mintegy 700.000 lejnyi áru közjegyző közbenjöttével történő árverését. Hogy itt mi történt, arra elég utalnunk a Sfatul Negustoresc lapunk más helyén leközölt nyilttérre. Elég annyi, hogy az árverés botrányral végződött, mert egy 70 lejes kartont, 240 lejes kikiáltási ár után, nagylelkűen 100 lejért adtak el.

„Olcsósági hullám” a Fötéren

A végeladásokkal azonban csak nem akarnak felhagyni Judovicsék. Hoffmann most már nem szerepeltetheti, ellenben Hoffmann utóda címen nagy-szerű alkalom kínálkozik a Fötéren újabb akcióra kezdeni. A csödbejutott Sándor Ede cég üzlethelyiségét november elsejéig sikerült megkapni az átköltözés alatt álló, egyébként szintén jogtalanul végkiárusító Fischbein Lászlótól. Megjelentek az öles reklámok és a már bevált módon, gyári áron aluli árakat hirdette, szöcskék el jó drágán áruikat a Sándor-féle csödtömeg olcsó kiárusítását sejtő hiszékeny embereknek.

Ha majd itt is forró lesz a levegő, akkor újabb területet keresnek és ez így tartott volna a végtelenségig, ha a Sfatul Negustoresc bele nem avatkozik machinációjukba.

Közbelép a Sfatul Negustoresc

A kolozsvári kereskedők azonban tiltakozó gyűlést hívtak össze, amelyen szenvedélyes hangon felszólalások után végképp tisztázódott ez az ominózus ügy, és a kereskedők egységes állásfoglalása után a legerélyesebb intézkedéseket határozták el.

A tisztességes kereskedelemnek, amely ezer nehézséggel és zaklatással küzd, életbevágó érdeke ennek a tisztességtelen versenynek kizárása, úgy a belföldi, mint a külföldi hírnév és hitel visszaszerzése érdekében.

Incze Vilmos.

HAWAII TRIO

a Magyar Színházban, csütörtökön és a rákövetkező estéken.

Eredeti hangszerek. Dzsessz.

A hawaii szigetekről való félnéger, három tagból álló társulat. London, Páris, Berlin, Bécs és Budapest legnagyobb szenzációja. Hawai énekek, zene, táncok, stb.

Sportember Ön?

Akkor bizonyára legjobb klubtársa a budapesti

NEMZETISPORT

Hétköznap 6 lej, hétfőn 15 lej

Vége a mayerlingi legendának

Nyilvánosságra került az első hiteles okmány

Budolf trónörökös haláláról

(Bécs, szept. 24. A Mai Világ bécsi szerekstségétől.) Egy 40 esztendő legendája-hálózat végét jelentő Mitis osztályfőnöknek az egykori császári titkos archívum volt igazgatójának most megjelent könyve Rudolf trónörökös életéről. Első ízben közöl hiteles okmányokat, miként folyt le a mayerlingi tragédia, amelyről már oly sok legenda keletkezett. Mitis osztályfőnök történelmi munkája közli Hoyos József gróf emlékiratát Rudolf trónörökös haláláról.

Hoyos József gróf 1889 január 30-án, a dráma napján, szintén Mayerlingben tartózkodott és az előestén Rudolf trónörökös egyetlen vendége volt. Nem is sejtette, hogy Vecera Mária bárónő szintén Mayerlingben tartózkodik. Rudolf trónörökös és Hoyos József gróf január 30-ára Mayerlingbe várták a trónörökös sógorát, Coburg herceget is.

Reggel 8 órakor a kastély portája felkeltette Hoyos grófot és jelentette, hogy ismételt kopogott már a trónörökös ajtaján, azonban nem kapott választ. Hoyos gróf nem merre egyedül feltörni az ajtót. Néhány perc múlva azonban megérkezett Coburg herceg, máre

egy fejszével feltörték az ajtót. A szobában holtan találták a trónörökös és Vecera Mária bárónőt.

Először azt hitték, hogy mindketten megmérgezték magukat, később azonban megállapították, hogy a trónörökös kedvesét, aki fekete ruhában virágok között feküdt az ágyon, egy revolver golyóval, jól irányzott fejlovással meggyilkolta és azután önmagával végzett.

A később megérkezett bizottság a szobában több levelet talált, azonban

a trónörökös számos bucsu levele között egy sem akadt apjának, I. Ferenc Józsefnek címezve.

Ezzel szemben egyik barátját, Szögyény Marich grófot arra kérte, hogy a levélhez mellékelje kulcsal nyissa ki a Hofburgban levő titkos íróasztalát. Az asztalfiókban három levelet találtak. Az öngyilkos trónörökös az egyiket anyjához, Erzsébet királynőhöz, a másikat nővérehez, Valéria főhercegnőhöz, a harmadikat feleségéhez intézte. I. Ferenc József számára ismét nem volt levél.

A talált levelekből kitűnik, hogy Rudolf trónörökös

nem szerencsétlen szerelme miatt vált meg életétől,

hiszen szerelmi ügyekben nem volt szentimentális, ami abból is kitűnik, hogy egyik bucsulevélemben üdvözlö a szép bécsi asszonyokat, akiket annyira szeretett életében.

Bucsuleveleiben nyíltan megírja, hogy

már évek óta nagy elkeseredéssel szemlélte apjának külső és belső politikáját,

több ízben ki kelt ez ellen és mivel nincs módjában változtatni, ellenkezőleg ellenzéki magatartásával ellenséggé tette ugy apját, mint II. Vilmos császárt és azoknak tanácsadóit, hazája érdekében meg kell válnia életétől.

A bécsi udvar nyomban a kétfős

öngyilkosság után mindent megtett hogy a valóság titok maradjon.

Hamis jelentést küldtek a pápának arról hogy Rudolf trónörökös örvült volt, egyébként a pápa nem engedte volna meg az egyházi temetést.

Hibetelenül barbár módon bántak Vecera Mária holttestével. Az udvar parancsára január 31-éről február 1-re virradó éjjel egy udvari titkár, valamint Stockau György gróf és Vecera Mária nagybátyja, Baltazzi gróf egy kötfogatun Mayerlingbe hajtottak és

Vecera Mária holttestét felöltözve, ülő helyzetben a flakerbe helyezték és Heiligenkreuzba vitték. Ott titokban elföldelték és a következő jegyzőkönyvet vetették fel:

"Mayerling község területén egy női hulla találtatott lövésből eredő fejszéssel, az alól irt tanúk által Vecera Mária bárónőként agnosztáltatott és Heiligenkreuzban elföldeltetett".

A hatóságok lázas buzgalommal dolgoztak a tragédiára vonatkozó jelentések elsúlyosztásán. A Goldschmied-féle bécsi lapterjesztő vállalat helyiségeiben

ezer száma kobozták el naponta a külföldi ujságokat.

Vecera Mária bárónő anyját a

kamarilla tagjai a legképtelenebb vádakkal illették, mire az öreg bárónő 200 példányban memorandumot készített a dráma lefolyásáról, azonban a bécsi rendőrség ezt is elkobozta.

I. Ferenc József külön bizottságot létesített az okmányok gyűjtésére, amelyek a mayerlingi tragédiával foglalkoztak. Minden okmányt ünneppélyesen lepecsételtek és azután egy erre a célra készített ládába helyezték. Néhány év múlva ezt a ládát is lezárták. A forradalom után, 1921-ben az osztrák köztársaság kormányának meghagyására a ládát kinyitották, azonban az állítólag elhelyezett akták helyett értéktelen papirost találtak. Kiderült, hogy a ládában sohasem voltak akták, hanem

az udvar a miniszteriumok segítségével komédiát játszottak.

A valló okmányokat I. Ferenc József Taaffe gróf miniszterelnökre bízta, avval a meghagyással, hogy valamilyen váratlan esemény esetén se kerülhessenek nyilvánosságra. Mitis osztályfőnök könyvében leleplezi, hogy

Taaffe gróf az okmányokat elliszti várkastélyában helyezte el, ahol néhány év előtt rejtélyes módon tűz ütött ki,

az egész könyvtár és ezzel együtt az okmányok is elégett.

Marosvásárhelyiek érdekli. dése egy kolozsvári pályázat sorsa iránt

(Tárgu-Mureş—Marosvásárhely, szeptember 25. A Mai Világ tudósítójától.) Az egyik kolozsvári napilap még április hónapban pályázatot hirdetett, az erdélyi magyarság problémáinak cikkszerű feldolgozására. Marosvásárhelyről is akadt pályázó, aki jelíges levél mellett résztvevő a versenyen.

Ugy volt, hogy május hóban döntenek a pályázat fölött, majd több ízben változtatták a határnapot. Döntés azonban máig sincsen s a pályaművek szerzői türelmetlenül lesik az ítéletet. Így egyik pályamunka beküldője marosvásárhelyi munkatársunk előtt fejezte ki aggályát művének sorsáért.

— Hiába fordultam — mondja az illető — a pályabírákhoz, cik kem sorsa érdekében, feleletet nem kaptam. De találkozom írásokkal, amelyekben nemcsak gondolataim vezérfonalával, de kifejezéseim egyéni szövegelével is találkozom.

A pályázó, akinek nevét jelíges vonatkozás védi, annak a benyomásának ad hangot, hogy a pályaművek esetleg előbb kerülnek feldolgozásra harmadik kézből, hogysem azok fölött a zsűri döntene. Ez pedig a szerzői védelemnek veszélyes megkerülése. Ezért az a kérése a felszólaló marosvásárhelyi pályázónak, hogy Kolozsvár vigye már a nyilvánosság elé döntését, vagy ha a pályaművek valamelyikéből közölnek szemelvényeket, hivatkozás történjék a mű szerzőjére is.

NYILTTÉR*

Éttestem a n. é. közörséget, hogy Fritsch Ernő ur üzleteiből kivált és pénzkiosztó jogosultsága mai nappal megszűnt.

Feuerwerker Szerén, „Herma” cipőüzlet Cluj, Cal. Reg. Ferd. 22.

Nyilatkozat

A közvélemény felvilágosítása végett van szerencsénk közudomásra hozni, hogy a Szenkovits T. Uniós-ucca 9. sz. a. cég a 220.000 lej lettári értékű áruját felajánlotta egyik helyi cégnek 100.000 lejért. Egy Weisz S. nevű stróman megvette a készletet és egy és fél hónapi kiárusítás után, egy kereskedő csoport közbenjárása folytán a kiárusítást megszüntette 685.000 lej értékű üzleti raktárkészlettel.

A t. közörség felvilágosítása végett azt is közöljük, hogy egyes strómanok spekulációja folytán a közörség kezébe csak azok az áruk jutottak, amelyek a napi áron jóval felül keltek el. Például eladatott a többi között egy 2.10 m. karton darab, amely a lettárban 240 lej értékben szerepelt, 110 lejért, holott angro értéke 34—34 lej méterre. Egy 110 cm. belsődi nadrág szövet, 2000 lej lettári értékkel, eladatott 600 lejért, holott értéke 300 lej méterre. Ezen adatokkal, úgy hisszük, megadtunk minden felvilágosítást ahhoz, hogy a korrekt kereskedők beavatkozássa megítélhető legyen.

A Kereskedő Tanács (Siatni) Textil Szakosztálya

* E rovatban közöltékért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Hirdessen a Mai Világ-ban

Erdélyi Leszámitoló és Pénzváltó Bank

Részvénytársaság

Cluj-Kolozsvár, Főter 29.

Sürgőnycim: ESCOMPTE.

Telefon: 16, 11—98, 11—99

Foglalkozik a bankszakma összes ágával

VEGYEN 1x1 RUHÁT

vagy kabátot nálunk; amilyen biztos, hogy

2x2=4

époly biztos, hogy meg lesz elégedve

NEUMANN M.

CLUJ, FŐTER

Izgalmos jelenetek közt hallgatták ki a monstrepör keddi tárgyalásán a vád tanuit

Verték-e a vádlottakat a nagyváradai sziguranacán? -- Két vádlottat tárgyalás közben karcserbe záratott az elnök

(Cluj-Kolozsvár, szept. 25. A Mai Világ tud.) A hadbírószág folytatta a monstrepör tanuinak kihallgatását. Három jelentéktelen tanu Schmidt József vádlott szerepét menti, Fekete Mihály, Bako Albert és Muresan György marosvásárhelyi tanuk pedig Simó Géza szakszervezeti titkár, volt tanár működését védik. Különösen Fekete Mihály valószínűs védbeszédet tartott Simó Géza mellett.

Rozvány tanui

Dr. Kiss Demeter, a nagyváradai ügyvédi kamara dékánja, dr. Rozvány tanu, elmondja, hogy a választások alkalmával, amidőn Rozványt jogtalanul meghurcolták, az egész kamara állást foglalt mellette, mert rendes, törvénytisztelő embernek tartják.

Ezután dr. Egry Gergely váradai polgármestert hallgatják ki, Szántó dr. volt városi tanácsos szerepléséről. A primár a városi tanácsban helyet foglalt munkásképviselek részéről, akár csak Szántó dr. részéről nem tapasztalt államfelforgató tendenciákat és Szántót nem tartja bolseviknek.

A nagyváradai sziguranca-főnök súlyos vádjai

A vád első tanu Maimuca Constantin nagyváradai sziguranca-főnök. Mielőtt a hadbírószág a tanut megeskette volna, dr. Zissu védő pergátló kifogást tesz és kéri, hogy a sziguranca-főnököt csak mint informátort hallgassák ki, mert az ügyész segítségével áttanulmányozta a dossziékat és több tárgyaláson is jelen volt.

A hadbírószág azonban Negulescu ügyész indignált replikájára a főnök esküalatti kihallgatása mellett dönt.

— A vizsgálatot én vezettem — kezdi a főnök. Ez év január 28-án Tordai és Csizmadia elítelt kommunistavezérek hamis utlevelekkel Szalontánál át lépték a határt azzal a küldetéssel, hogy megkezdjék a romániai kommunista párt szervezését. Oláh és Szedlácsek álneveket viseltek, az utleveleket pedig dr. Havas volt városi tanácsostól kapták. Ez a Havas 1923-ban jött Váradra és érthetetlen módon román állampolgárrá avasztott. A belügyminiszter rendelkezése kiutasítottuk, Szegedre ment, ahol a Balkán-föderáció szolgálatába lépett. Innen irányította futárokkal a romániai Balkán-föderáció szervezési munkálatait.

— Tordai megbizta Lénártot, hogy szervezze meg a nagyváradai alosztályt, amelynek hamarosan Lénárt, Szenkovits és Csizmadia lettek a vezetői. Ugyanakkor Bucova Ferenc is szervezni kezdte a kommunista pártot. A Bécsben tartózkodó Köblös instrukcióival Bukarestbe utazik, ahol meg alapítja a pártot a következő direktóriummal: Schein Salamon, Forizs István, Bucova Ferenc, Morariu (konspiratív álnév, a tényleges személyt azonban nem sikerült megállapítani) és Imbru Petru. Az ifjú kommunista pártot Gábor és Chaia Libsitz képviselték.

Végül elmondja, hogy a mozgalmat országosan terjesztették, futárok jártak a különböző városokat chifre-kulesos írással érintkeztek. Bucova és Tordai között nézeteltérések voltak és

ezért a két kommunista pártot nem sikerült egyesíteniük.

A védők a sziguranca-főnök letartóztatását kéri

Ezután érdekesítő jelenetek következnek, amelyeket Zissu védő nyit meg:

Zissu: Ön, mint a sziguranca főnöke, hogyan tehet vallomást ilyen nyugodt lelkiismerettel, mert azt mondták el, amit a dossziékból kiszedett és nem azt, amiről saját maga meggyőződött. Még a hangja is remegett, amikor beszélt.

Tanu: Megesküdtem arra, amit mondok.

Negulescu ügyész: A védő kijelentése arcultatása az állambiztonság presztizsének.

Dobrescu: Én az egész védelem nevében tiltakozom. Mi itt nem kommunistákat védünk, hanem a törvényességet.

Miután Pacala elnök véget vet a heves vitának, Vicol védő megkérdi, hogy amiket itt elmondott, honnan tudja a tanu?

Maimuca főnök kijelenti, hogy a vádlottak előadásából.

Vita a Balkán Föderációról

Pacala ezredes-elnök nagy nehézségek után kiment a zavarából a főnököt, majd Dobrescu dr. kérdezi:

— Az a vád, hogy összeköttetésben állottak a Balkán-föderációval, ön, aki a nyomozást vezette és foglalkozott a kérdéssel, mondja meg, hogy az államra nézve káros szervezet-e az. Mert sportszövetség is lehet.

Tanu: A Balkán-föderáció a III. internacionálé egyik szervezete, amely proletárdiktatúrát akar bevezetni a balkán államokban.

Dobrescu: Honnan tudja azt? Látták az alapszabályokat, vagy pedig más uton-módon győződött meg erről?

A tanu kijelenti, hogy erre nem válaszolhat, mert az államtitok.

Dobrescu: Amennyiben államérdekekről van szó, úgy kérem a zárt tárgyalás elrendelését, ahol a tanu részletesen elmondhatja majd azt, amit akar.

Megint heves összecsapás a védelem és az ügyész között, Pacala ezredes azonban békét igyekszik teremteni:

Elnök: Kérem főnök ur, próbálja mégis meghatározni a B. F. fogalmát.

Tanu: A Balkán-föderáció a III. internacionálé statútumai alapján áll.

Dobrescu: Tisztelem véleményét, de hogyan jött rá erre a megállapításra?

A sziguranca-főnök hivatkozik a kommunista vezérek hamis utleveleire, a vádlottak vallomására...

Dobrescu: A hamis utlevél az még nem kommunizmus. A nyomozás folyamán látott valami olyan megnyilvánulást a Balkán-föderáció kiküldötti részéről, ami az állam biztonságát veszélyeztett volna? A közutalajont megtámadták, a király vagy a régens tanács személyére törték? Ezt maga megállapította?

Maimuca megint nem válaszol. Az elnök és Negulescu ügyész kimagyarázzák.

Zissu: Mivel a tanu súlyos vádakat emelt, jogunkban áll megvizsgálni kapacitását is, hogy valóban ért-e azt, amiről beszélt. Mondja meg, mit ért a forradalom alatt?

Negulescu ügyész tiltakozik a kérdés ellen azzal, hogy az a vádiratban le van szögezve, mire az ügyvéd újabb kérdést tesz föl:

— Magyarázza meg, hogy mi az a Balkán-föderáció. Az a vád ugyanis, hogy a vádlottak ezzel állottak volna összeköttetésben.

A tanu kijelenti, hogy nem hajlandó magát vizsga alá vetni, mert végzett ember és így ismerheti a dolgokat.

Paraschivescu: A tanunak nincs jogában megtagadni olyan válaszokat, amelyekre tudna feleletet adni. Ugy látszik nem is tudja, hogy miről van szó.

Vicol: Kérem jegyzőkönyvet felvenni a sziguranca-főnök ellen, hamis tanuvallomás miatt.

Patrascanu: Kérem azonnal letartóztatni, mert a bíróság előtt megtagadta a vallomástételt, ami pedig legelemibb állampolgári kötelesség.

Patrascanu: Szóval nem tudja, hogy mi az a B. F. Az 1912-ben alakult, a III. internacionálé pedig hat évre rá létesült. Most már tudja az összefüggést?

Kérdések a vádlottak bántalmazásáról

Ezután Avramescu vádlott tesz fel kérdést:

— Igaz-e, hogy amikor védekezni akartam a sziguranca, megverték és azzal fenyegettek, hogy felakasztanak?

A tanu kijelentette, hogy ilyesmit soha nem is csináltak.

Dobrescu: Erre vonatkozólag ne is kérdezzük, mert a főnök ur kijelentette, hogy a sziguranca nem alkalmaz olyan barbarisztikus eszközöket, amelyek szegényére válnának az állambiztonságnak.

Chaia Libsitz megkérdi, hogy amidőn letartóztatása után öngyilkossági szándékkal egy hatalmas tűt szurt a nyakába, miért nem vitték azonnal orvoshoz, hanem napokon keresztül tüvel a torkában vallatták.

Tanu kijelenti, hogy Libsitzel rendszeren bántak.

„A vádlottakkal úgy bántak a sziguranca, mint az urakkal”

Viliga Iuon nagyváradai sziguranca-detektiv kihallgatása következik. Negulescu ügyész megkérdezi, hogy terrórral vallatták-e a vádlottakat, mire a detektiv kijelenti, hogy rendes formalitások betartásával vették fel a jegyzőkönyveket.

— Itt van például Avramescu, akivel a sziguranca úgy bánt, mint egy igazi urral és soha egy ujjal nem nyultunk hozzá. Avramescu tiltakozik és sebeit mutatja.

Utána Borodi sziguranca-kapitány tesz eskü alatt vallomást. Amint a bíróság el áll, a tömegben hangos me-

rajlás fut végig, mire az ügyész rendre inti a közönséget.

Borodi eladja, hogy Rozvány, Ullmann és Kertész dr. rendszeresen jártak a munkásotthonba, amiről arra következtet, hogy részt vettek volna a kommunista mozgalomban.

Elnök: Az még nem bűn! Ha én ott lettem volna, talán magam is elmentem volna. Maga verte-e a vádlottakat.

Borodi: Soha hozzájuk sem nyultam. Még Oranescuhoz sem.

Czellér vádlott: Tud-e arról, hogy Lakos detektiv, akit a napokban letartóztattak erőszakoskodás miatt, kiver-te a fogaimat?

Borodi: Nem.

Rozvány dr.: Arról tud, hogy Rosenfeld leugrott vallatás közben az emeletről, Tordai pedig szintén meg akarta ölni magát?

Borodi: Akkor nem voltam ott, de különben is ez a kommunisták szokása.

Dani szakszervezeti titkár erre kijelenti, hogy holnap egy eredeti jegyzőkönyvet fog majd bemutatni, amelyet Borodi vett föl Rosenfeld öngyilkosságáról. Tehát mégis tudott róla, csak tagadja.

Ezután több vádlott kérdést intéz Borodihoz, aki kijelenti, hogy a nagyváradai sziguranca egyetlen embert sem bántalmaztak.

Rozvány: Az újságírókat egy izben maga vezette a vádlottakhoz, akik panaszkodtak a kínzások miatt.

Borodi: Csak az egyiknél voltam jelen, ez pedig nem panaszkodott.

Két vádlottat karcserbe zártak

Borza Iuon sziguranca-detektivet a védelem idézte meg. Elmondja, hogy a sziguranca senkit sem bántalmaztak.

Szenkovits: Igaz-e az, hogy engem kínzással kényszerített vallomástételre?

Tanu: Nem igaz.

Szenkovits: Maga hazudik.

Pacala ezredes-elnök az erőiesen fellépő vádlottal szemben szigorú szankciókat fogantatott és elrendeli, hogy azonnal zárják karcserbe. Három fegyveres katoná a mosolygó Szenkovitsot a fogházba kíséri.

Weisz Jolán tesz fel kérdéseket:

— Beismeri, hogy a sziguranca szerelmi ajánlatokat tett nekem azzal, hogy kiemel a perből?

Tanu: Nem igaz. Ez sértés rám nézve.

Weisz Jolán: Nézzen a szemembe és úgy tagadja le.

Tanu: Nem igaz.

Weisz Jolán: Maga hazudik.

Az elnök elrendeli Weisz Jolán azonnali letartóztatását és karcserbezárását addig, amíg a per folyik.

A tanu ezután eladja, hogy Rozvány dr. az ügyvédi gyakorlat aláírása alatt lakásán munkásösszejöveleteket rendezett, ami szintén azt látszik igazolni, hogy kommunista.

Dobrescu: Miért vádol alaptalanul. Tiltakozom az egész ügyvédi kar nevében, hogy ilyen vádakat hozzanak fel egy ügyvéd ellen. Az nem lehet összeesküvés aláírása, hogy egy ügyvéd hivatását végzi és klienseit fogadja.

A következő tanu Moldovan Arkadie fejtegeti, hogy a letartóztatott munkásokat segélyezni kell, mert a fogházakban rossz dolguk van. Vestinár Jenő tanu elmondja, hogy a választások alatt az aradi prefektus kereste a kolaborációt az egységesekkel.

Müller: Csak azt akartam a tanuval igazolni, hogy akkor még volt a párt-nak morálja.

A tanu vallomásának végén súlyos vádakat emelt az aradi munkaadók ellen, akik szinte többet dolgoztatnak a munkásággal, mint amennyit a törvény megenged, anélkül, hogy azt honorálják.

HIREK

A háztartás jövője

Párisban háztartási kiállításra készülnek. A francia folyóiratok máris tele vannak háztartási gépek rajzaival. Olyanokkal, amelyek Amerikában már rég ismeriek és olyanokkal, melyeket még sehol sem ismernek. Nagyszerű és ordögös gépek sokasága várja az egész világ háziasszonyait. Mindenféle őrle, vágó, tisztogató, mosogató gépek, valamint a mosás-vasalás lelket-testet gyöttrő munkájának csodálatos átváltozását hirdető masinák. Egyik gép őrle a gyorsasággal kimossa a fehérneműt, szárítja, mángorolja, egy másik vasalja és egy-két órán belül a háziasszony már szekrénybe rakhatja a ma még két napig tartó mosás fehérneműjét.

A gépek századában élünk és olyan meglepetések várnak reánk, melyekről ma még nem is álmodunk. Azt a vértelen tragédiát, amelynek köznap neve: cselédkérdés, és ma olyan szenvedésekkel kínzza meg ama nőket, akik még mindig komolyan fogják fel a háziasszony kötelességeit, ezeknek a nőknek a leányai már aligha fogják ismerni. A jövő asszonyainak, akik ma még csak a bábuik számára főznek ebédet, már nem a kőruv cipringer fogja szállítani a szakácsnőjét, hanem valamelyik háztartási felszerelést árusító üzlet, egy gép alakjában.

Hogy külön-külön fogják-e árulni a gépszakácsnét, szobaleányt, mosónét és a többi, phalanxrendszerben, vagy egyetlen gép egymaga végzi meg azt, a nem közönséges csatát: amit háztartásnak neveznek, e pillanatban nem tudom megmondani. Elégge élek fantáziával rendelkezem a jövő rejtélyes átalakulásaira vonatkozólag és sejtem, hogy a közeljövő társadalmi többé épüget nem fog törődni a nemek viszonyával, mint ahogy az irodalom és művészetek is nyom nélkül elfognak tűnni, és romjaikon a sportok trónja fog emelkedni.

A háztartási gépek sokasága és művészege felől kissé hiányos a fantáziám. Azonban erősen hiszek az embergép eljövételében, a háztartási Gólemben, amely egymaga fogja elvégezni az összes munkát. Megfőz, kitakarít, kiszolgál, mosogat, mos, vasal. Gondolom ez a Gólem nemlétkü csodája lesz a technikának és nemcsak kimenőkre nem fog reflektálni, hanem a kapitalista társadalom dolgai sem fogják izgatni.

E nagyszerű perspektívák mellett is, a háziasszonyok bizonyára érdeklődve kérdezik: és mi lesz a háztartási alkalmazottak céljával?

Ez a cél máris az elmúlás útjára tért. A cselédpálya a most élő cselédgenerációval meg fog szűnni. Annak az osztálynak, amelyből a cseléd kikerül, már túlságosan sérti önértékét a képzelt alárendeltség, ami tulajdonképpen közös sors mindazon tamult emberek sorsával, akik kenyerüket mások szolgálatában keresik. Ha a lakásviáshoz és az egész életszükséglet megközelíthetőbb volna, már ma is alig akadna cseléd. És amíg a háztartási Gólem megérkezik a konyhába, a cseléd addig is inkább bejáró munkássá válik, aki fogja átvendeni. Amikor mindenki ki akar szökni a tekintélyek kezéből és mindenki szabadság után liheg, egészen természetes, ha a Gólem elődei is ezután vágyakoznak. L. T.

Paplan, matrác, párna
legolcsóbb, legjobb
SCHWARTZ JAKAB
Calea Victoriei 10. szám.

Heves földrengés Délkaliforniában

(Berlin, szeptember 25. Rador.) A Wolff távirati iroda newyorki közlése szerint tegnap Los-Angelesben több mint egy órában öt-több ízben földrengés volt érezhető. A földlökések anyagi kárt nem okoztak, de a heves földrengést egész Délkaliforniában mindenütt érezték.

— Uj olasz konzult neveztek ki Kolozsvárra. Báró de Pompeis Ettore kolozsvári olasz konzul családai okok miatt rövidesen elhagyja Romániát. Utódjává Cav. dr. Nathali Humbertót nevezték ki, aki már meg is érkezett Kolozsvárra. Kolozsvári társadalmi körökben sajnálattal veszik tudomásul a szimpatikus De Pompeis báró távozását, aki a kolozsvári jótársaságok kedvence volt.

— Anghelescu hadügyminiszter kolozsvári inspekcója. Anghelescu Pál hadügyminiszter kedden délelőtti Kolozsvárra érkezett, hol részt vett a helyőrség szemlőjén. A hadügyminiszter a déli órákban meglátogatta a Cercul Militar-t és a délután folyamán elutazott. Anghelescu hadügyminiszter erdélyi inspekción köruton van, amely az őszi nagygyakorlatokkal van összefüggésben.

Jön a Select-Mozgóban

— A kolozsvári mezőgazdasági kamara a zootechnikai illetek újra életbeléptetését kéri. A belügyminiszter rendelkezéssel megszüntette az ugynevezett zootechnikai illetek szedését, amelyek a mezőgazdasági kamarák főjöveldelmi forrását képezték. A kolozsvári mezőgazdasági kamara ez ügyben memorandumot intézett a belügyminiszterhez, amelyben rámutattak arra, hogy az illetekekből a kamarának évi másfélmillió lej jövedelme volt, amelyből az intézményt fenntartották. Az esetben, ha a minisztérium nem rendeli el a taxák visszaállítását, a kamara kénytelen lesz jöveldelmi források nélkül beszüntetni működését, miután a többi jöveldelmi források elégtelenek a kamara fenntartására.

— Október 6-án az Alkalmazottak Otthonbizottsága a KAC-klub (str. Călugăreanu, v. Farkas-u. 7 sz.) összes helyiségeiben nagy szüreti táncmulatságot rendez, világpostával, szépségversennyel, konfetti- és szerpentincsával egybekötve. Nagyszerű szüreti program. Meghívókért sziveskedjenek Farkas-ucca 7. Alkalmazottak Szövetségéhez fordulni.

— Pilsudszky marsall elutazott Kolozsvárról. Pilsudszky marsall, aki hétfőn délután Kolozsvárra érkezett, kedden délelőtti meglátogatta az egyetemi könyvtárt, hol átnézte a Báthory István erdélyi fejedelem és lengyel királyra vonatkozó okmányokat. A marsall a délután folyamán elutazott.

— A Magyar- és Honvéd-utcai református földészek dalkörének zászlóünnepi ünnepélye. A kolozsvári Magyar- és Honvéd-utcai református földészek dalköre szeptember 30-án a Magyar-u. ref. templomban szentelti fel Szalaries Béláné által adományozott zászlót. A zászlószentelési ünnepély délelőtti fél tíz órakor kezdődik a Magyar-utcai református iskola udvarán. Innen zászló alatt vonulnak fel a Magyar-utcai református templomba, ahol ünnepélyes formák között Váscsányi János dalkész szentelti fel a lobogót. Deltután, istentisztelet után műsoros előadás lesz, melynek keretében az összes kolozsvári énekkarok szerepelnek. Este nyolc órakor Szilágyi István vendéglőjében

LIA PUTTY

tetszés szerinti beléptidij mellett táncmulatság lesz.

— A kolozsvári „Lyonnaise” Selyemszövőgyár, melynek gyártmányai köztudomás szerint ma már bármely külföldi gyártmánnyal versenyképesek, gyári lerakatot létesített Clujon, Str. Regina Maria (v. Deák F. u.) 3 sz. alatti saját üzletében. A nagyközönség szempontjából ez az üzletnyitás azért nagyjelentőségű, mert a selyemszövőgyár összes gyártmányai: Crepe de Chine, Crepe Georgette, Crepe Satin, nyers-, fehérnemű- és kabátselymek, különsvösvű felselymek, stb. kifejezetten gyári áron kerülnek eladásra.

— Nagy fagy Franciaországban. Bernből jelentik: A szubalpin és még magasabb fekvésű helyeken ma éjjel csaknem mindenütt erős hőmérsékletesökkenés állott be, helyenkint havazással és néhol öthat Celsiusussal a fagypontra alatt. Párisi távirat szerint egész Franciaor-

szágban fagyok pusztítottak. A vergneban mínusz 8 fok a hideg. Szőlőben és gyümölcsben óriási kár. A beanjolási borvidék teljesen tönkrement.

— Az Erdélyi Helikon szeptemberi száma három cikkel, közleményt szentel a nagy erdélyi magyar író, Petelei István emlékének. Szentimrei Jenő „Petelei” című vezető cikkében a nagy író irodalomtörténeti jelentőségéről és író egyéniségéről ír. Kovács Dezső „Petelei Istvánról” a szerkesztőről és irodalmi vezéről ír visszaemlékezést. Gyaluy Farkas közli Petelei negyven hozzá intézett levelét. A folyóirat ki-mondottan szépirodalmi részében közli Kisbán Miklós „Haláltánc” c. novelláját, Székely Jenő „Aranyai” c. elbeszélését és I. Reed amerikai író novelláját Lakatos Imre fordításában. Ezen kívül a folyóirat folytatja Makkai Sándor „Ágnes” c. regényét. Spectator „Az erdélyi helyezkedés” c. cikkének befejező részét közli. A Régi Erdély rovatban Jancsó Béla ír Pálffy Jánosról és feljegyzéseiről és közli a feljegyzésekből az Eötvös Józsefről szóló részt. A lap főírója Ormos Iván, Marczonay Tibor versei és a Dsida Jenő által fordított Isac Emil versek egészítik ki. A gazdag Szemle rovatban Szántó György, Finta Zoltán, Tabéry Géza, Kós Károly, Antalffy Endre, Kovács László, Járóssy Dezső és mások cikkei találja az olvasó. A folyóirat szeptemberi számában két műmellet van, egyik Fritz Kinn szénrajza, a másik Theodor Lassy tollrajza után. Az Erdélyi Helikon előfizetési ára egy évre 900 lej. Egyes számának ára 100 lej. Az Erdélyi Szépművészeti Céh pártoló tagjai és előfizetőinek egy évre 800 lej. Erdélyi Helikon kiadóhivatalához küldendő. (Cluj-Kolozsvár, Str. Bratianu 22.)

SCHARLOTTE CÍMŰ FILMBEN.

Értesítés!

A GENERALA

Általános Biztosító Társaság szives tudomására hozza a t. biztosított feleinek, hogy az annak székhelyén a fővárosi rendőrprefektúra és a kereskedelmi minisztérium kiküldöttjeinek jelenlétében f. évi szeptember 20-án megtartott 9. havi népbiztosítási kötvényeinek sorolása alkalmával a következő betűkombinációk sorsoltak ki:

1. Z. N. Z.
2. S. P. I.
3. M. U. N.
4. G. F. O.
5. L. C. H.

VIATA

CLUJ
STR. REG. MARIA
36

Telefon 194

NYOMDAI
MŰINTÉZET

HÖNIG & LEDERER

Elvállal minden könyvnyomdai és könyvkötészeti munkát elsőrangú kivitelben és a legjutányosabb árak mellett.
KÉRJEN MÉG MA AJÁNLATOT!

SPORTVILÁG

A nagyváradai NSE szezonzáró országos uszóversenye

Az NSE vasárnap rendezte országos ifjúsági uszóversenyét a Felix-fürdő uszódájában. Ennek keretében először küzdenek uszók a Nagyvárad és a Nagyvárad Estilap vízikupavándorjára. A versenyen részt vesznek az FSSR által affilált egyesületek igazolt játékosai. Nevezési zárlat szeptember 28.

A Hungária két új csatárt szerződött

Budapestről jelentik: A Hungária csatárvalása röviden megoldódik. Már kipróbálták a Pest-erzsébet centerét, Urbáncsikot, aki nagyszerű akvizíciónak bizonyult és így nyomban le is szerződtek, nemkülönben szerződést adtak Limbecknek is, akiben szintén a jövő nagy csatárát sejtik.

Nyugateurópai kupamérkőzések

Párisból jelentik: a francia sajtó most felvetette a tervet, hogy a középeurópai kupamérkőzések mintájára, nyugateurópai kupamérkőzéseket is rendezzenek. Franciaországon kívül Svájc, Belgium és Hollandia vennének részt ezekben a küzdelmekben két-két legjobb klub csapataikkal.

Cene Tunney kiszáll a ringből

Mint Párisból jelentik, Cene Tunney, a boxolás nehézsúlyú világbajnoka visszavonul a ringből és végérvényesen lemond a boxolásról. Sokkal kellemesebb és kevésbé káros sportot fog űzni: megnősül. Ráadásul egy miliomos szép fiatal leánya lesz asszonya, akivel a világ legszebb helyén, Sorrentóban meg is tartják az esküvőt.

MEGHÍVÓ
Magán, vagy üzleti ügyekbeni utazások alkalmával

Budapesten
a legkellemesebb otthont nyújtja a legelőnyösebb feltételek mellett a Keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben levő
Grand Hotel

PARK-NAGYSZÁLLODA
Budapest, Baross-tér 10. szám.
mert 20 százalékos engedményt kap, mint ezen lap előfizetője olcsó szobáiraikból, 10 százalékos engedményt kap olcsó éttermi árainkból (kitűnő házi konyha).

Öt pengőt megtakarít
autótaxi költséget, mert gyalog járhat egy perc alatt a pályaudvarról.
Nálunk otthon érzi magát.
Előrendű kiszolgálás, szigorúan családi jelleg. Saját érdeke ezen előnyök tolyán, hogy okvetlen nálunk szálljon meg.
Előzetes szobamegrendelés ajánlatos.

Németország és Magyarország nem szavazták meg a leszerelési rezolúciót

(Genf, szept. 25.) A népszövetségi közgyűlés mai ülését délelőtt tíz óra körül nyitotta meg Zahle elnök. A napirend első pontjaként a legutóbbi ülésről lemaradt menekültügyi kérdéseket tárgyalták.

Ezután áttértek a leszerelési főbizottság jelentésének és határozati javaslatának tárgyalására. Az ügyben előadónak Benes cseh külügyminiszter szerepelt. A jelentés és javaslat előadása után Benes kommentárokat fűzött az előadottakhoz. A meginduló vitában elsőnek Tanczos Gábor magyar kiküldött jelentkezett szólásra s bejelentette, hogy tartózkodni fog a javaslat megszavazásától. Tanczos Gábor állásfoglalását azzal indokolta, hogy a javaslat megszavazása után is

fenn fog állani az egyoldalú leszerelés megalázó helyzete,

mert a javaslatba még csak utalás sincs arra, hogy a leszerelési előértekezetet össze fogják hívni. Ennek az előértekezetnek az összehívása minimális lépést jelentene ugyan az ügy előbbvitelében, de még ez sem látszik biztosítottnak.

A leszerelést vágyó nemzetközi közvélemény kiábrándulással fogadja azt a huza-vonát,

amit ez az előbbi ülés szak javaslatá-

nál semmivel sem haladóbb javaslat jelent.

Tanczos után Bernsdorff német delegátus kért szót. Kijelentette, hogy kormánya nevében a javaslat megszavazásától szintén tartózkodni fog. Utalt Müller kancellár beszédére és vitázik azokkal, akik a német leszerelési öszintéségét egy és más okból kétségbe vonták. Hangoztatta, hogy a német hadsereg mai állapota komoly erőt nem jelent és a leszerelési szövegének el nem fogadása politikai okokkal megindokolva sem fogadható el.

A nemzetközi biztonság megerősítéséhez semmi sem járulna hozzá olyan intenzitással, mint a leszerelés.

Hangot adott a németek azon követelésének, hogy a fegyverkezés színvonalát szárazföldön, vízen, levegőben egyaránt csökkentsék és hogy az egyes államok fegyverkezési kérdéseinek a legnagyobb nyilvánosságot biztosítsák. A Népszövetség elé terjesztett határozati javaslat nem jelenti a leszerelési ügynek előbbvitelét s határozott meggyőződése, hogy még sokkal nagyobb, mint az előző ülésszakon elfogadott határozat. Bernsdorff után Boncour francia delegátus beszélt.

KÖZGAZDASÁG

Az Erdélyi Bank még ez évben bevonul a bányási pénzpiacra

Hargittay Bertalan vezérigazgató nyilatkozata bányási körutjáról

Hargittay Bertalan, az Erdélyi Bank és Takarékpénztár vezérigazgatója a napokban tért vissza ellenőrző körutjáról, utjának tapasztalatairól a következőket volt szíves elmondani munkatársunknak:

— A bányási pénzpiacra is kezd drágulni a pénz, a kamatláb 1—2 százalékos emelkedést mutat. Ennek oka részben az élenkülő gabonakampányban keresendő, de szerepet játszik a külföldi hitelek visszafizetése is.

— Körutamon meglátogattam néhány iparvállalatot, köztük a Temesvári Gyapjuipar impozáns telepét. Voltam a Lugosi Textilgyárban, itt most nagy investációt pamut- és lenfehérítő telep felállításán dolgoznak és az eddig 120 szövőszékkel működő gyárat 300 új szövőgéppel szerelik fel.

— Sajnos, a Bányás ipara is érzi azokat a pénzügyi nehézségeket, mely gazdasági életünkre nehezedik. A fogyasztópiac mind kevesebb árut tud felvenni és

ehhez mérten a gyárak kénytelenek a termelést csökkenteni.

— Ami saját intézetemet illeti, most már biztosra veszem, hogy még ez év folyamán bevonulunk a bányási pénzpiacra. Több oldalról folynak tárgyalások és többféle módzatok és lehetőségek adódtak arra, hogy az Erdélyi Bank a Bányásban tért hódíthasson magának. Még nem határoztunk, hogy melyiköt válasszuk az előttünk fekvő ajánlatoknak, azonban olyan megoldást fogunk keresni, mely úgy a mi, valamint a bányási pénzpiac érdekeinek legjobban megfelel.

Román-Magyar pénzügyi felállítását tervezik. Gazdasági körökben komolyan foglalkoznak egy román-magyar pénzügyi felállításával. A bank 200 millióalaptőkével alakulna és a függőben levő erdélyi városok kölcsöneit konvertálná. Atvenné az összes régi koronáról szóló követeléseket és revízió alá venné a nagybirtokok hitelbiztosítását. Alkalmas lenne

továbbá a két ország még elintézetlen pénzügyi tranzakcióinak lebonyolítására.

A vasuti pénztár nem szedhet idegen illetékeket. A vasuti pénztár a fuvarlevelek elszámolásánál eddig olyan taxákat is felszámított, mint a kövezet vám, mely tudvalevőleg a városokat és községeket illetik. A vasutvezérigazgatóság tudomást szerzett erről a jogtalan illetékek beszedéséről és rendeltileg utasította a pénztárakat, hogy semmi idegen díjakat a jövőben nem szedhetnek be.

Renoválják a gyulafehérvári koronázási templomot

Előkészületek a gyulafehérvári egyesülési ünnepélyre

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 25.) A gyulafehérvári koronázási templom, melyet alig öt évvel ezelőtt építettek fel, az idők folyamán számos sérülést szenvedett, ugyancsak a mellette felépült királyi palota is. Ugy a templom, mint a királyi palota falain hatalmas repedések tátonganak és az egész hatalmas épületkomplexum általában magán viseli a pusztulás és az elhanyagoltság képét.

Az óriási költséggel felépített koronázási épületek hibáit a szakértők azzal magyarázzák, hogy a gyors tempóban történt építkezésnél elkerülhetetlenek voltak egyes technikai tévedések, melyek következtében az alig páréves épületek sérüléseket szenvedtek.

A kormány most készíti elő a december hónapban megtartandó egyesülési ünnepségeket, melyek Gyulafehérváron fognak lezajlani. Az ünnepségeket, melyek nagyarányúnak ígérkeznek, nagy pompával kívánja a kormány megrendezni és azokon előreláthatólag a királyi család és a főpapság is részt vesz.

Az ünnepségek egy része a koronázási templomban és a királyi palotában fog lezajlani, de az épületek jelenlegi állapota mellett ez lehetetlenné válna.

A kormány ezért elhatározta, hogy a koronázási templomot és a királyi kastélyt sürgősen renováltatja, hogy a decemberi ünnepségekre a javítási munkálatok elkészüljenek.

A napokban a kormány szakértőkből álló bizottságot küldött Gyulafehérvárra, amely megállapította, hogy a munkálatok mintegy 60 millió lejt igényelnek és ez irányban tették meg jelentésüket.

Értesülésünk szerint a napokban dönteni fog a minisztertanács a renoválási munkálatok költségének ügyében és rövidesen megkezdik a templom és a királyi palota javítási munkálatait.

Hirdessen a Mai Világ-ban

A legjobban informált közgazdasági lapok

CONSUM

RUMÄNISCHER LLOYD

Vagyont kereshet, ha rendszeresen olvassa.

Fogadjunk...

— Fogadjunk Pancser el sem hiszi, ha mondom, hogy szép dolog lesz az a közeledés, amit a kormány a kisebbségi törvénnyel készít elő.

— Majd meglátjuk hogyan lesz. A Grün keservesen gyalogol a poros országúton Kolozsvár felé és egyik utkeresztelésnél utólról egy parasztot, aki szekéren halad.

„Mondja bácsi, — szólítja meg, — messze van ide Kolozsvár?”

„Még tíz kilométer.”

„Nem engedné meg, hogy felüljek a szekérre?”

„Dehogyan nem, csak tessék!” — mondja a paraszt.

Grün felül, a paraszt a lovak közé csap és mennék, mennek.

Egyszer csak Grün megint megkérdi:

„Na bácsi, messze van még Kolozsvár?”

„Hát, — mondja a paraszt, — most már husz kilométer.”

Ilyen az a közeledés.

— Mit szól hozzá Pancser ur, hogy megkezdődtek a pótlóviszítési vizsgálatok?

— Ideje volt már. A bizottság arra gondol, hogyha kormányválság van, legalább a jelöltek bukjanak.

— Mondja Pancser ur, hogy vélekednek a panamisták arról, hogy a kormánypartit lapok is súlyosan elítélik a sorozatos visszaéléseket?

— Kohn várattatni hazajön és in flagrantia éri a feleséget.

Rettenetes lármát csap, mire az asszony felül az ágyban és letörli a könnyeit, majd komoly arcot vágva így szól:

„De Móricz kérlek, nem szégyenled magad jelenteket csinálni egy idegen ember előtt?”

— Olvastam kérem a legújabb kormányváltásokról, amely az új költségvetéssel kapcsolatban takarékoságról beszél? A takarékosági program mindenkit kielégít.

— Hogyne. A Schwartzékndt egyszer nagy vacsora volt és mikor a vendégek elmentek, az asszony így szól a férjéhez:

„Te Samu, a vendégek nagyon megelégedetten távoztak.

„Ugy, — mondja Schwartz, — akkor olvasd meg gyorsan az ezüst esz-cájgot”.

— Akkor az olvasásnál maradunk.

— Mondja Pancser ur, mit kell tenni, ha tényleg takarékoskodni akar az ember?

— Használjon „Angyal” fertőtlenítő szappant és megspórolja az orvost és a patikát.

Fővárosi kiállítású öltönyök, felöltők már 4000 lejtől

E. Sylvester Ferenc

urizabóságában készülnek Cluj, Minorilor 4 sz.

Két szovjetzászlóalj megtagadta az engedelmességet

(Bécs, szeptember 25.) Rigai jelentés közli, hogy az Asztrahan és Rostov között most lefolyt orosz hadgyakorlaton két felderítő szolgálatra kiküldött zászlóalj hiányos élelmezés miatt megtagadta az engedelmességet. Ugyanezen a gyakorlaton egyik nagy hadirepülőgép lezuhant s két megfigyelője szörnyet halt. A pilóta súlyosabb természetű sérülésekkel szabadult, de meg lehet menteni az életnek.

gedelmességet. Ugyanezen a gyakorlaton egyik nagy hadirepülőgép lezuhant s két megfigyelője szörnyet halt. A pilóta súlyosabb természetű sérülésekkel szabadult, de meg lehet menteni az életnek.

MOZIVILÁG

A Vörös Malom filmen

Dupont ur, a nagy francia rendező élő valóságot csinált a Vörös Malomból

(Páris, szeptember 25. A Mai Világ tudósítójától.) A „Baroch” és a „Variete” illusztris főrendezője, E. A. Dupont. Párisban elismerték mint tehetséget és most egy újabb bravúrral dicsőítik: Dupont ur, a szimpatikus regisször megfogta az európai közhangulatot és filmre vitte a „Vörös malom” bizarr témáját. Vigyázott azonban arra, hogy a világfilm nemzetközi jellegét lehetőleg megtartsa és ezért a „Moulin Rouge” címet adta a filmjének.

Minden fénypompában uszlik, aztán kezdődik a dráma. Emberi értékeket felölölő szcenárium melo-dramatikus fordulattal, amely közel esik a lét experimentális problémáihoz. Ebből a dus témakörből bontakozik ki Parysia (Olga Tchetchowa), a nagy primadonna lelki tragédiája, aki a sors áradatában kénytelen forró szerelmét feláldozni lányasága boldogságának megmen-téséért.

A bájos mese középpontjában Olga Tchetchowa áll, aki bámulatos játékkészséggel realizálta Pa-

rysia, a szenvedő primadonna figuráját. Tchetchowa Dupont ur szuperfilmjében olyan alakítást nyújt, amely a drámai erő és a mondain életfelfogás horizontjait érinti. Ez Dupont ur filmjének utolérhetetlen előnye, amelyért méltán lelkesedik hónapok óta Páris mozi és életet kedvelő közönsége. Mert Tchetchowa szép, bájos, kellemes megjelenésű, elegáns nő, aki magával ragadja a nézőt és mindenkit elbájol, aki egyszer szeméi közé néz.

A pompás filmben Jean Bradin, George Treville, a bájos szépségű Éva Gray, Marcel Vibert és Blanche Beruis szenzibilis össz-játékkal teszik egységessé Dupont ur filmjét, amelynek párisi sikere elérte a diadalok non plus ul-tráját.

A Moulin Rouge sikere Dupont ur rendezésének sikerét dicséri, amelyben a francia regisször megmutatta, hogyan kell olyan filmet alkotni, amely „husból és vérből” van: ezért a Moulin Rougeért lelkesedik ma Páris. (—)

APRÓHIRDETÉSEK

Ebben a rovatban minden szó 2 lej, vastagabb betűvel szedve 4 lej. A legkisebb apróhirdetés 25 lej. Álláskeresőkre részre egyszerű hirdetés 20 lej. — Az apróhirdetések díja előre fizetendő

Óráknyvelést vállal mérlegképes könyvelő. Cím: a kiadóban.

Horráth Géza diplomás balletmester, a kolozsvári Román Opera szolótáncosa, elvállal mérsékelt számban, kiképzésre nő-vendékeket a ballet, a rakter és mondain táncokból. Elvállalja azonkívül kisebb csoportok ritmikus tanítását, valamint artisták képzését. Jelentkezések a Román Operában d. e. 10—12-ig.

Lakótársnőt keresek csinosan butorozott szobába, fürdőszoba használattal. Cím a kiadóban.

Ki akar könnyű munkával jó jövedelmet biztosítani magának. Ajánlatok a kiadóhiva-talba küldendők.

Olcsón eladó boroshordó és szoba-gőzfűrdő, Farkas-utca 11. szám alatt.

Tanuló fizetéssel felvétetilek, Bauch Ernő rövidáru és kézimunka üzletében, Calea Regele Ferd. 1.

Keresek megvételre egy jókarban lévő rövid zongorát. Cím: Mikó-utca 39.

Úgyes leány felvétetilek tanulónak, Petőfi-u. 20., Blau könyvkötészet.

Nagy parcella egy szobával eladó 70.000 lejért. Kövespad elején. Ertekezni lehet, Veréb-utca 9. szám.

Urileány teljes ellátást kaphat, zongorahasználattal egyedül álló urinónél. Ertekezni egyetem-u. 3. házfelügyelőnél.

Gyalupadot keresek megvételre. Unio-utca 4. asztalos műhely.

3 drb. szabadalmi jogaimhoz pénzes társat keresek, vagy esetleg teljesen eladnám u. m.: 1. Nikotin-fogó és füst-kötő szipkaszár, semmiféle berakás nélkül. 2. Elasztoszerkevény, mely légmentesen tartja az élesztőt, azonban a kért mennyiséget levágja és kiadja, anélkül, hogy kézzel nyuljanak az élesztőhöz. 3. Sétára és alátámasztásra alkalmas önműködő gyermekkosci. Kém Sámuel Zimboru, jud. Cluj.

Keveset használt Ö. W. A. gyártmányu motoros kerékpár eladó, Monostori-ut 60. Décesey.

Eladó házasság telek, Str. Paris 7A. alatt.

Sürgősen eladó elutazás miatt magányos telek. Felső Magyar-telep, Str. Axente Sever 8.

Úres szoba kapható háztartási kiegészítés ellenében Báthory ucca 19 szám.

Bécsbe és Csehszlovákiába utazom október közepén. Mindennemű megbízást rendkívül olcsón vállalom. „Bécs” jellegre a kiadóba

A zálogházban árverés október 1-én, Calea Victoriei 25. szám alatt.

Sürgősen keresek a belvárosban egy szoba konyhás lakást. Cím a kiadóban.

Különbejárattal kapualatti szép butorozott szobát keresek. Cím a kiadóban.

SZÍNHÁZ

SZÍNHÁZI IRODA HIREI

HETI MŰSOR

Kedd: Régi nydr. Operette ujdonság 6-odszor. Bérletszűnetben.

Szerda: Drótostót. Lehár operette, Kondor Ibolyka, föllépésével. Bérletszűnetben. Esti előadás mozi-helyárrakkal.

Csütörtök: I. Vágóhíd. II. Hawai néger trió. III. Kecskeméti. (Kondor Ibolyka föllépésével.) IV. Hawai trió. (Premiér bérlet 6. szám. Sorozatszám: 36).

Péntek: I. Mmiki. II. Hawai trió. III. Szenes legény, szenes lány. (Operette.) IV. Hawai trió (Napi bérlet 6. szám. B. Sorozatszám: 37.)

Szombat d. u. 6-kor: Mesék az írógép-ről. (Operette-ujdonság. Nagyon olcsó mozi-helyárrakkal. Sorozatszám: 38.)

Szombat este 9-kor: I. Bakterház. II. Hawai néger trió. (Napi bérlet 6. szám C. Sorozatszám: 39.)

Vasárnap 3 és fél-kor: Éva grófnő. (Operette-ujdonság. Karácsonyi illűvel, Kondor Ibolyával, Sólyom Győzővel, Tompa Bélával, Ildusz Aladárval. Mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám: 40.)

Vasárnap 7-kor: I. Buczkóné leány-kérőben. II. Hawai néger trió. III. Szenes legény, szenes lány. IV. Hawai néger trió. Bérletszűnet. Sorozatszám: 41.)

Vasárnap 9-kor: Régi nydr. (Operette-revü-ujdonság. Kondor Ibolyával. Bérletszűnetben. Sorozatszám 42.)

Rétfő: I. Bűbájtal. II. Hawai néger trió. III. Öregesen rangosan. IV. Hawai trió. A Hawai trió bucsuföllépése. Napi bérlet 7. szám, A. Sorozatszám: 43.)

A hawaii világhírű néger társulat föllépése. Holnap este kezd meg a három tagból álló hawaii szigetekről való világhírű művész-trió a magyar színházban föllépéseit. Valóban láz van a városban. Mindenki kíváncsi azokra az exotikus, párját ritkító produkciókra, amelyekkel ez a társaság valósággal elbűvölte Európa nagy világvárosa-nak közönségét. London, Páris, Berlin, Bécs, Bukarest közönsége tapsolta a hawaii triót elragadtatással. Eredeti hamisítatlan dzsessz nálunk ismeretlen hangszerek, hawaii táncok, zene énekek fogják két órán át a közönséget szórakoztatni.

Elsodort ember. Október 2-től, keddtől nyolc napos szűnete lesz a színháznak. Ez alatt a nyolc nap alatt olyan világsszenzációja lesz a színháznak, amilyen még sohasem gyönyörködtette Kolozsvár közönségét. A világ leg-tökéletesebb film-óriását az Elsodort Ember fogják vetíteni. A magyar színház igazgatósága amikor arra határozta magát, hogy újra programjába vesz a film-vetítést, érzéi kötelességét s így a világ termelésének csak a legjavát fogja műsorába venni. Soha még olyan siker nem volt párisban, mint az Elsodort emberé. Ezt a grandiózus film-alkotást egy hétig fogja láthatni a kolozsvári közönség a magyar színházban. Miután a mozi-előadásokkal kulturális céljai vannak a színháznak, a helyek árai nagyon olcsók lesznek. Előadások kezdete: Felnégy, félhat-félnyolc, féltiz.

Felölös szerkesztő: SERESS JOZSEF